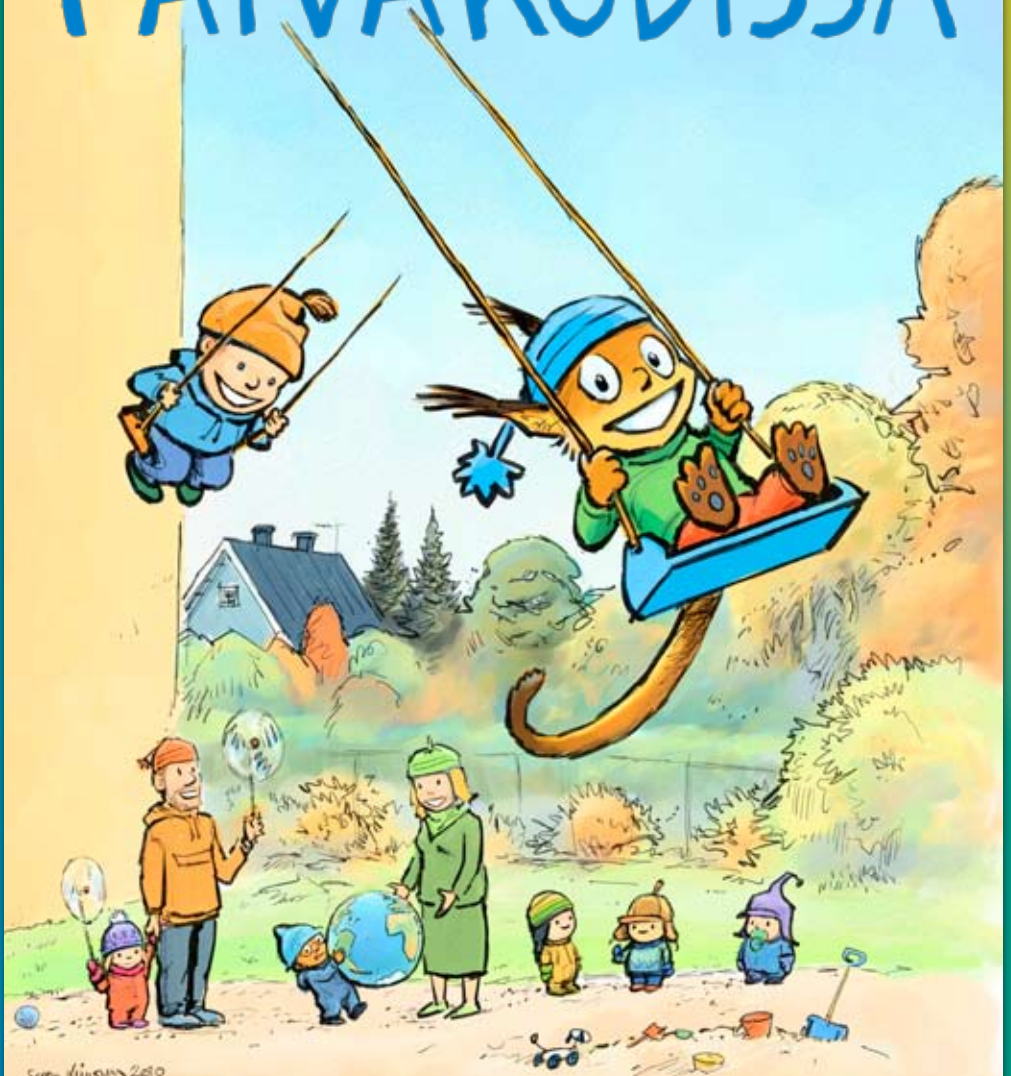

KEKE PÄIVÄKODISSA

Kestävän kehityksen ohjelma

Kestävä kehitys on päiväkodin yhteinen asia

Kestävän kehityksen eli "keken" päämääränä on taata terveelliset, turvalliset ja oikeudenmukaiset elämisen mahdollisuudet nykyisille ja tuleville sukupolville sekä turvata ympäristön kantokyvyn, luonnon monimuotoisuuden ja kulttuurien kirjon säilyminen.

Päiväkotien tehtävänä on tukea lasten kasvua kestävään elämäntapaan. Kestävän elämäntavan opetteluun aloittaminen jo päiväkodissa vaikuttaa pitkälle tulevaisuuteen. Lapsista kehittyy ympäristöstä ja kanssaihmisistä vastuuta kantavia kansalaisia, jotka osaavat ottaa kestävä kehityksen huomioon arjen valinnoissaan ja työssään.

Kestävän kehityksen ohjelma on työväline, jonka avulla kestävä elämäntavan oppiminen tehdään suunnitelmalliseksi osaksi päiväkodin toimintaa ja arkea. Tässä esitteessä kerrotaan, miten koko päiväkotiyhteisö voi osallistua ohjelman rakentamiseen.

Päiväkoteja kestävä kehityksen työhön kannustavat varhaiskasvatussuunnitelman ja esiopetuksen opetussuunnitelman perusteet sekä monet kansalliset ja kansainväliset lait ja sopimukset.

"Jokainen lapsi oppii ottamaan muita huomioon ja välittämään toisista. Lapsi suhtautuu myönteisesti itseensä, toisiin ihmisiin, erilaisiin kulttuureihin ja ympäristöihin. Varhaiskasvatus luo omalta osaltaan edellytyksiä hyvän yhteiskunnan ja yhteisen maailman muodostumiselle."

(Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2003)

"Esiopetuksen tehtävänä on edistää lapsen kasvua ihmisyyteen ja eettisesti vastuukykyiseen yhteiskunnan jäsenyyteen ohjaamalla häntä vastuulliseen toimintaan ja yhteisesti hyväksytyjen sääntöjen noudattamiseen sekä toisten ihmisten arvostamiseen.

Lapsi oppii ottamaan omassa toiminnassaan huomioon luonnon monimuotoisuuden, ympäristön viihtyvyyden ja kauneuden sekä toimimaan ympäristöä säästävällä tavalla ja sitä hoitaen."

(Esiopetuksen opetussuunnitelman perusteet 2000)

Kestävän kehityksen ohjelma helpottaa työn suunnittelua

Kestävän kehityksen ohjelmaan kirjataan vuositavoitteet kestävän kehityksen edistämiseksi päiväkodin leikki- ja oppimisympäristössä sekä arjessa. Jotta asiat tulisivat myös oikeasti tehdyiksi, ohjelmassa sovitaan toimenpiteistä, vastuista, aikataulusta, resursseista ja seurannasta. Ohjelma päivitetään vuosittain.

Kestävän kehityksen ohjelman yhteyteen tai esimerkiksi osaksi päiväkodin toiminta-ajatusta tai varhaiskasvatussuunnitelmaa kirjataan myös päiväkodin kestävän kehityksen periaatteet. Lisäksi kuvataan työn organisointi sekä lasten, henkilökunnan ja vanhempien osallistumisen tavat.

Onnistuneeseen keke-toimintaan tarvitaan alusta alkaen

- päiväkodin kestävän kehityksen työryhmä
- päiväkodin omat keke-periaatteet, joista keskustellaan yhdessä
- käytäntö vuosittaisen keke-ohjelman laatimista, päivittämistä ja seuranta varten
- yhdessä sovitut käytännöt, joilla varmistetaan kaikkien osallistuminen

"5–6-vuotiaat lapset ovat mukana ympäristöryhmässä, nuoremmat lapset tustuvat aiheeseen päiväkodin arjessa. Ympäristöryhmä suunnittelee päiväkodin ympäristötyötä ja arvioi toiminnan onnistumisen. Lapset odottavat aikaa, milloin kuuluvat ympäristöryhmään. Se tuntuu olevan jotakin hienoa, mihin isot kuuluu ja mihin minäkin pääsen kun olen 5-vuotias. Yhteisöllisyyden lisäämisen suhteen on onnistuttu erinomaisesti. Eri ryhmien lapset tuntevat toisensa aiempaa paremmin."

(Päiväkoti Kuusimäki, Lempäälä)

Näin keke kulkee

1. Päiväkodin keke-työryhmä

Perustetaan keke-työryhmä, jossa on kasvattajien, johdon ja muun henkilökunnan edustajia sekä mahdollisuuksien mukaan myös lapsia. Lasten osallistuminen voi tapahtua myös oman keke- tai ympäristöryhmän kautta.

2. Vuoden teema ja lähtötilanteen kartoitus

Valitaan yhdessä toimintavuoden keke-teema. Vuoden keke-työ käynnistyy lähtötilanteen kartoituksella, johon lapset osallistuvat. Kartoitus voi käsitellä esimerkiksi vuoden teeman toteutumista päiväkodin arjessa tai lasten ja henkilökunnan tietoja ja toimintatapoja vuoden teemaan liittyen.

5. Loppukartoitus ja arviointi

Toimintavuoden aluksi tehty kartoitus toistetaan vuoden päätteeksi, jotta voidaan arvioida tavoitteiden toteutumista. Sen jälkeen valitaan uusi teema seuraavalle toimintavuodelle. Ensimmäisen vuoden jälkeen kannattaa asettaa tavoitteet vähän korkeammalle; pyrkiä lasten aktiivisempaan osallistumiseen ja teemojen monipuolisempaan käsittelyyn sekä erilaisten oppimisympäristöjen ja leikkivälineiden kekseliäiseen hyödyntämiseen.

tus

en

3. Päiväkodin keke-ohjelma

Kartoituksen tulosten perusteella suunnitellaan keke-ohjelman konkreettiset vuositavoitteet ja toimenpiteet. Henkilöstö ja lapset osallistuvat ohjelman suunnitteluun. Aikuiset ideoivat yhdessä teeman tuomisen leikki- ja oppimisympäristöön.

4. Teeman toteutus

Toteutuksessa varmistetaan toiminnallisuus, teeman näkyminen päiväkodin arjessa, lasten osallistuminen sekä yhteistyö päiväkodin ulkopuolisten tahojen kanssa. Keke-työtä tehdään koko toimintavuoden ajan. Päiväkotiyhteisön sitoutumista edistetään hyvällä tiedotuksella. Keke-työstä kerrotaan lapsille, henkilökunnalle, vanhemmille ja yhteistyötahoille. Lapset ovat tärkeitä viestinviejä.

Keke osana päiväkodin toimintaa ja arkea

Kestävän kehityksen tuominen osaksi päiväkodin toimintaa ei vaadi mullistavia muutoksia. Päiväkoti-ikäisten lasten kohdalla korostuvat konkreettiset asiat, kuten kavereista huolehtiminen, lähiympäristön tutkiminen, kestävämpien arkikäytäntöjen ja vastuun oppiminen. Päiväkodin arki ja toiminta järjestetään siten, että ympäristöä kuormitetaan mahdollisimman vähän ja että lapset pääsevät osallistumaan päätöksentekoon ja toiminnan toteuttamiseen.

Lapselle ominaisten toimintamuotojen, kuten leikin, liikkumisen, taiteellisuuden ja tutkimisen tukeminen päiväkodin keke-työssä antaa lapselle kokonaisvaltaista ymmärrystä omasta itsestä ja elämästä.

Kestävä kehitys näkyy varhaiskasvatuksessa monin tavoin!

Tavoite:

Kestävään elämäntapaan ja vastuullisuuteen kasvamisen tukeminen

Varhaiskasvatuksen tavoitteet

- lapsen hyvinvoinnin ja itsetunnon lisääminen
- lapselle ominaisten toimintatapojen tukeminen
- lasten toiminnan kytkeminen lähiympäristöön ja kestäviin elämäntapoihin sekä itse tekemiseen

Esiopetuksen tavoitteet

- myönteisen minäkuvan kehittyminen ja osaamisen lisääminen
- monipuolisten menetelmien käyttäminen
- lasten toiminnan kytkeminen lapsen lähiympäristöön ja kestäviin elämäntapoihin sekä itse tekemiseen

Lasten osallisuus

- lapsen lähikehityksen huomioiminen
- lasten osallistuminen päiväkodin keke-toiminnan suunnitteluun, toteuttamiseen ja arviointiin
- päiväkodin arkiaskareet
- lähiympäristön asioiden seuraaminen, niistä keskusteleminen aikuisten kanssa ja niihin vaikuttaminen lapselle sopivalla tavalla

Monipuoliset oppimisympäristöt

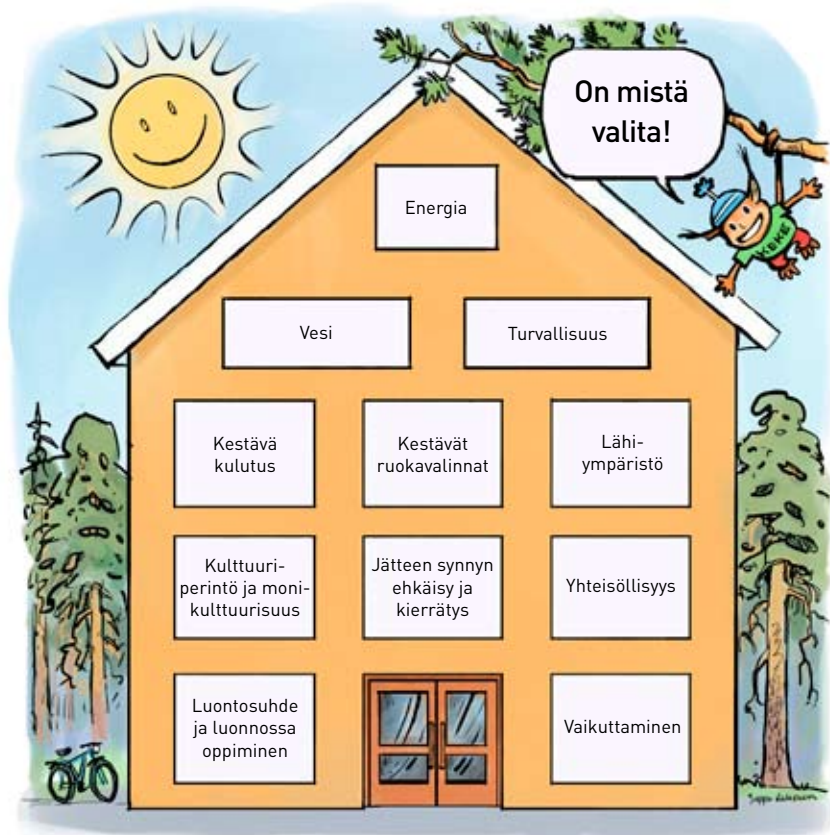
- lähiympäristöön tutustuminen
- luonnon ja kulttuuriympäristöjen hyödyntäminen
- kokemukset ja elämykset
- monikulttuurisuuden tukeminen, kulttuurien tuntemuksen edistäminen ja kulttuuristen esteiden ylittäminen leikin keinoin

Kasvatuskumppanuus

- monipuolinen vuorovaikutus vanhempien kanssa
- viestinnän kehittäminen
- arvokeskustelut
- yhdessä tekeminen

Vuoden teema

Kestävän kehityksen työ on laaja-alaista, kokonaisvaltaista ja moniulotteista. Samoin on lasten toiminta ja tapa hahmottaa maailmaa. Päiväkodissa valittu vuoden keke-teema rikastaa lasten leikkejä ja tutkimuksia, joiden avulla he oppivat maailmasta.

"Kestävä kehitys on mielestäni löydettävissä päiväkotimme arjesta päivittäin. Kyse on tavasta kohdata lapsi ja perhe. Kestävä kehitys haastaa minut kasvattajana pohtimaan aina uudelleen kasvat- ja oppimisenäkemykseni. Kestävän kehityksen kasvatukseen kuuluu oppimisympäristöjemme laajentaminen sekä yhteistoiminnallisuus. Lapsi oppii ja kasvaa yhdessä toisen lapsen kanssa. Kokemusten ja elämysten kautta lasten oppiminen syvenee. Projektiluonteinen työskentely ja arjen pienet askareet tai keken teeman käsittely antavat lapselle mahdollisuuden osallistua. Minä kasvattajana saan uuden ulottuvuuden työhöni havainnoijana ja lapsen kasvun tukijana. Saan ihastua ja ihmetellä!"
(lastentarhanopettaja, Hämeenlinna)

Keke kuuluu kaikille

Suomi toteuttaa kansallista kestävä kehityksen kasvatuksen strategiaa. Sen mukaan kaikilla koulutusorganisaatioilla on kestävä kehityksen toimintaohjelma vuoteen 2010 mennessä ja 15 %:lla päiväkodeista, kouluista ja oppilaitoksista on ulkoinen tunnus kestävä kehityksen työstään vuoteen 2014 mennessä.

Keke-työn tueksi on tarjolla apua ja työkaluja. Vihreä lippu -ohjelma tarjoaa tukea, verkostoitumista, materiaaleja ja koulutusta. Lisäksi sen kautta voi saada ulkoisen tunnuksen monipuolisesta keke-toiminnasta. Kestävä kehityksen täydennyskoulutuksia organisoivat myös monet järjestöt, oppilaitokset ja Opetushallitus.

Lisätietoa kekestä ja esitteen pdf-versio:

Pääkaupunkiseudun Kierrätyskeskus Oy: www.kierratyskeskus.fi/ymparistokoulutus
Lastentarhan opettajaliitto: www.lastentarha.fi

Vihreä lippu: www.vihrealippu.fi

Suomen Ympäristökasvatuksen Seura: www.ymparistokasvatus.fi

4V: Välitä, Vaikuta, Viihdy, Voihyvin -hanke: www.4v.fi

Koulujen ja oppilaitosten kestävä kehityksen sertifikaatti: www.koulujaymparisto.fi

Suomen ympäristöopisto Sykli: www.sykli.fi

Uudenmaan ympäristökasvatustoimijat ja -toiminat: <http://www.hyria.fi/osaamispankki>

Kestävä kehityksen teemasivusto: www.edu.fi/teemat/keke

OMEF: <http://www.omef.org.gu.se/>

Kirjoja:

Keke päiväkodissa. Kestävä kehityksen opas: www.4v.fi/kekepaivakodissa

Education for change – kestävä kehityksen käsikirja: www.helsinki.fi/lumo/opetusideoita

Opas "Kestävä elämäntapa": www.oph.fi → julkaisut → maksuttomat

KIERRÄTYSKESKUS

Ympäristökoulu

OKKA
OPETUS-, KASVATUS-
JA KOULUTUS-
ALOJEN SÄÄTIÖ

Uudenmaan liitto
Nylands förbund

LTOL - BTLF

Vipuvoimaa
EU:lta
2007-2013

Euroopan unioni
Euroopan aluekehitysrahasto
Euroopan sosiaalirahasto

Keke päiväkodissa -esite on kirjoitettu vuonna 2010 Pääkaupunkiseudun Kierrätyskeskus Oy:n Ympäristökoulussa yhteistyössä Lastentarhan opettajaliitto ry:n, OKKA-säätiön, 4V-hankkeen ja Suomen Ympäristökasvatuksen Seura ry:n kanssa.

Esitteen suunnittelutyöryhmä: Meri Heinonen, Mari Parikka-Nihti, Katja Viberg, Aino Alasentie, Erkkä Laininen, Anne Liinoja, Rille Repo

Kuvat: Seppo Leinonen

Ulkoasu: Print Line Helsinki Oy

Rahoitus: Lastentarhan opettajaliitto ry, 4V-hanke, Pääkaupunkiseudun Kierrätyskeskus Oy

441 619
Painotuote